

تفکر

راهکارهای علمی و کاربردی
و کسب و کار، همراه با

دکتر محمد حسن
توفیقی

یازلی

برای حل خلاقانه مسائل زندگی
تمرینات عملی تفکر خلاق

سرشناسه : توفیقی، محمدحسن، ۱۳۴۵ -
 عنوان و نام پدیدآور : تفکر پازلی: راهکارهای علمی و کاربردی برای حل خلاقانه مسایل زندگی و کسب و
 کار همراه با تمرینات عملی تفکر خلاق / محمدحسن توفیقی.
 مشخصات نشر : تهران: نشر تعالی، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهری : ۱۸۰ ص: مصور، جدول، نمودار.؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
 شابک : ۴-۴۳-۷۵۴۷-۶۰۰-۹۷۸-۱۸۰۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 موضوع : اندیشه و تفکر خلاق
 موضوع : راه و رسم زندگی -- جنبه‌های روانشناسی
 موضوع : موفقیت
 رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۵ ت۹ ص ۴۰۸ BF
 رده‌بندی دیویی : ۱۵۳/۳۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۱۸۸۱۵۴

نام کتاب: تفکر پازلی
 مولف: دکتر محمدحسن توفیقی
 صفحه آرا: جعفر خدای
 ناشر: تعالی
 نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 شابک: ۴-۴۳-۷۵۴۷-۶۰۰-۹۷۸
 نشانی پست الکترونیک: taalibook@yahoo.com
 نشانی اینترنتی: www.taalibook.com
 نشانی مرکز پخش: تهران میدان انقلاب، ابتدای جمانزاده شمالی، کوچه شهید بزمه،
 کوچه صالحی، پلاک ۴
 تلفن: ۰۹۱۲۲۰۲۷۴۲۵
 قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

فهرست

پیش‌گفتار ۱۳

فصل صفر

آینده را پیش‌بینی کنیم یا بسازیم؟ ۱۷

فصل اول

قدم زدن در کوچه پس‌کوچه‌های تفکر ۲۹

عادت بکنیم یا نکنیم؟ ۳۱

تقلید بکنیم یا نکنیم؟ ۳۳

استخاره بکنیم یا نکنیم؟ ۳۸

آیا حق با اکثریت است؟ ۳۹

انتخابات برگزار بکنیم یا نکنیم؟ ۴۱

قانون برای اکثریت نوشته می‌شود یا اقلیت؟ ۴۵

مرد، حرفش دوتااست! ۴۸

فصل دوم

چند سؤال تأمل‌برانگیز ۵۳

- ۵۵.....نظام آموزشی با تفکر و خلاقیت ما چه کرده است؟
- ۵۶.....مبارزه بدون تفکر چه از آب درمی آید؟
- ۵۷.....چقدر برای تفکر و کارایی ارزش قائلیم؟
- ۵۸.....توانمندی ناآگاهانه چیست؟
- ۵۹.....آیا فناوری جایگزین تفکر می شود؟
- ۶۱.....طرز فکر یا اطلاعات؟ کدام خوراک مغز ما است؟
- ۶۴.....چه زمانی بهترین زمان برای تفکر است؟

فصل سوم

- ۶۹.....فکری به حال تفکر بکنیم.
- ۷۱.....چرا دوست نداریم فکر کنیم؟
- ۷۲.....بازی گل یا پوچ!
- ۷۴.....بومی سازی و تفکر.
- ۷۵.....تفکر ملی و تفکر بین المللی.
- ۷۷.....چگونه فرزندانمان را از کودکی برای تفکر و خلاقیت تربیت کنیم؟
- ۸۰.....آیا تفکر به حافظه متکی است؟
- ۸۱.....قورباغه ای که باید همه ما قورت بدهیم!
- ۸۳.....اقتصاد دانش بنیان چیست؟
- ۸۵.....رانت موفقیت را در پیش بگیریم!
- ۸۵.....ارتباط تفکر با تخیل و اقدام چیست؟
- ۸۹.....ضریب استعاره مان را افزایش دهیم.
- ۹۰.....تفکر فردی و تفکر گروهی.
- ۹۲.....فلج فکری.

- تفکر مولود مسئله است یا مسئله مولود تفکر؟..... ۹۳
- همه در یک کشتی نشست هایم!..... ۹۵

فصل چهارم

- چه چیزهایی مانع تفکر ما می‌شوند؟..... ۱۰۱
- بسته بودن..... ۱۰۳
- وابسته بودن..... ۱۰۴
- منفی نگری..... ۱۰۴
- تنبلی..... ۱۱۰
- عادت پذیری..... ۱۱۱
- تغییرناپذیری..... ۱۱۲
- قضاوت..... ۱۱۲
- انباشت اطلاعات..... ۱۱۴
- کلی‌گویی..... ۱۱۸
- ریزننگری..... ۱۱۹
- دروغ..... ۱۲۰

فصل پنجم

- به محله جدید تفکر خوش آمدید..... ۱۲۵
- تفکر پازلی چیست؟..... ۱۲۹
- تفکر سیستمی و تفکر طراحی..... ۱۳۱
- تفکر مهندسی، تفکر تجاری و تفکر طراحی..... ۱۳۵
- تفکر طراحی میانبری مناسب و ضروری برای کشور ما..... ۱۳۷
- هنرمندان و طراحان، الگوی شکل‌گیری تفکر طراحی..... ۱۳۸

۱۴۳..... مسئله‌تان را تغییر شکل بدهید.

۱۴۳..... نمودار خلق پروژه‌های طراحی

۱۴۵..... بهینه‌سازی را کنار بگذارید!

۱۴۸..... برای حل مسئله‌تان به تفکر طراحی روی بیاورید.

۱۵۰..... تفکر طراحی رویکرد پیشرو در نوآوری

۱۵۱..... فرایند تفکر طراحی

۱۵۲..... الهام

۱۵۲..... ترکیب

۱۵۳..... ایده پردازی و آزمایش

۱۵۴..... پیاده‌سازی

۱۵۴..... لطفاً زودتر شکست بخورید!

۱۶۵..... سخن پایانی.

۱۶۷..... تشکر و قدردانی

ارتباط آنلاین با شما

خواننده عزیز؛

از این که این کتاب را برای خرید و مطالعه انتخاب کرده‌اید - و از آن دسته افرادی که فقط کتاب‌ها را ورق می‌زنند و برای مطالعه خریداری نمی‌کنند، نیستید - صمیمانه به شما تبریک می‌گوییم.

این یکی از نشانه‌هایی است که شما به تفکر اهمیت می‌دهید و اعتقاد دارید برای حل مسائل در زندگی و یا کسب و کارتان، باید از تفکر بهره بگیرید. ضمن قدردانی از خرید شما، برای این که شما بتوانید از خدمات آنلاین مرتبط با موضوع این کتاب بهره بیش‌تری ببرید، از شما دعوت می‌کنم به صفحه مخصوص هدیه این کتاب در وب‌سایت مراجعه کنید و با وارد کردن کلید واژه ۴۶۱، از مطالب آموزشی و مقالات، دوره‌های رایگان و دانلودهای متنوع آن بهره‌مند شوید.

<http://www.toufighi.com/present/>

پیش‌گفتار

در یکی دو دهه گذشته، جهان پیشرفته صنعتی با توجه به فراوانی و ارزانی نیروهای متخصص و دانشگاهی در کشورهای به اصطلاح کمتر توسعه یافته، یا در حال توسعه، اقداماتی که به فکر و طراحی نیاز جدی ندارند و غالباً روتین شده‌اند را به این کشورها و به‌ویژه کشورهای آسیایی برون‌سپاری کرده است. هر ساله تمرکز کشورهای پیشرفته صنعتی بر روی فکر و خلاقیت و به‌ویژه طراحی، بیشتر و بیشتر می‌گردد. آن‌ها سعی می‌کنند همه نوع کارهایی که به‌طور خودکار و یا روال یافته می‌تواند انجام گیرد را به کشورهای آسیایی، به‌ویژه چین و هند بسپارند و خودشان به کار مهم‌تر و ارزشمندتری بپردازند.

واقعیت این است که هدف اصلی استعمار نو، چیزی جز تعطیل کردن فکر ما نیست. این به معنای این نیست که مانع فکر کردن ما شوند، بلکه منظور، گرفتن فرصت فکر کردن از ماست. در واقع، فرصت پیدا نمی‌کنیم که خودمان به چگونگی رفع نیازهایمان فکر کنیم. این کار با فراهم ساختن و آماده کردن جواب مسئله خودمان و دسترسی سریع به آن توسط آن‌ها انجام می‌گیرد. رویکرد استعمار نو، فکر کردن به‌جای ماست. تربیت انسان‌هایی که همواره محصولات آماده را مصرف کنند و به جای افتخار کردن به تولید، به مصرف کردن فخر بفرروشند. حجم زیاد اطلاعات، کتاب‌ها، مقالات در دسترس عموم و به‌ویژه دسترسی راحت

و آسان به اینترنت، به جای آن که ما را به فکر کردن و پیشرفت واقعی برساند، در واقع مصیبتی برای فکر کردن ما شده است.

واقعیت دیگر آن است که متأسفانه دیده می‌شود برخی بی‌انضباطی‌ها در اتخاذ سیاست‌های علمی و صنعتی و یا به کار نیستن این سیاست‌ها، که بعضاً بسیار خوب نگاشته شده‌اند، کشور ما را در بلا تکلیفی تصمیم‌گیری قرار داده است. ما، نه مانند چین و هند و اندونزی، سهم مشخصی از ارائه خدمات، مونتاژ و یا سرهم کردن محصولات طراحی‌شده روز جهانی را داریم و نه مانند کشورهای صاحب دانش و فناوری، خود به طراحی، به‌عنوان ابزار برتری در جهان مجهز می‌باشیم.

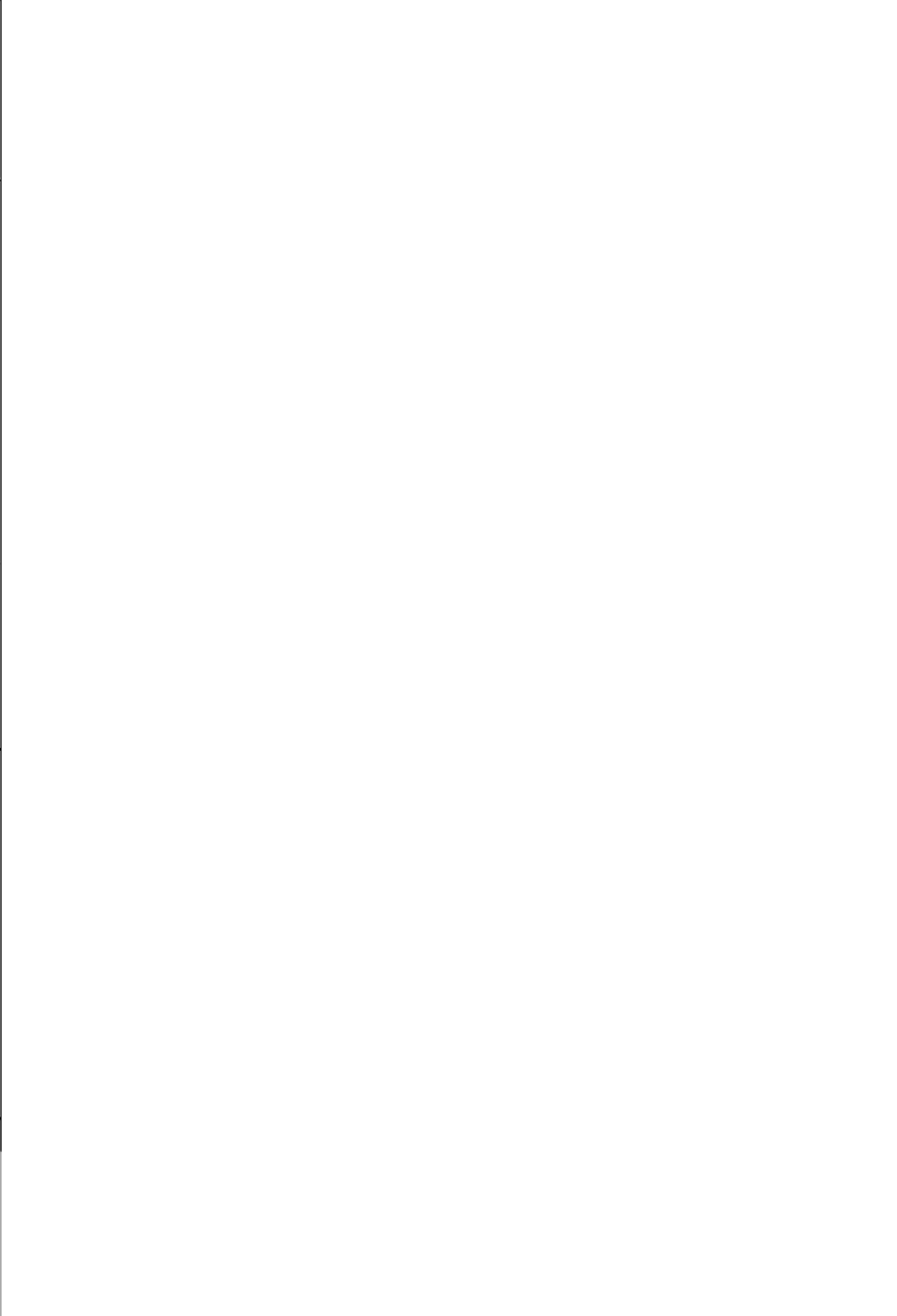
اما چند سالی است که واقعیت دیگری نیز خودنمایی می‌کند. خوشبختانه برخی سیاست‌گذاری‌های کلان اخیر در کشور، مانند سیاست‌های توسعه اقتصاد دانش‌بنیان و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، می‌توانند سهم شایانی در بهبود این روند و خروج از بن‌بست تعیین تکلیف برای کشور به همراه داشته باشند. تضمین تحقق این‌گونه سیاست‌ها مستلزم توجه فراگیر به تفکر خلاق در همه سطوح جامعه به‌عنوان خمیرمایه رشد و تحول در نظام‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور است.

فصل اول این کتاب به مباحثی مرتبط با موضوع تفکر در کشورمان با زبان ساده و همگانی پرداخته است. خواندن این مطالب برای همه هموطنان عزیزم خالی از لطف نیست. فصل دوم کتاب، چند سؤال تأمل‌برانگیز را مطرح می‌کند تا زمینه‌هایی را برای ایجاد نهضت تفکر و خلاقیت در کشور فراهم سازد. در فصل سوم، ما بیشتر و عمیق‌تر به مقوله تفکر می‌پردازیم و بنا داریم فکری برای آن کنیم. در فصل چهارم، موانعی که بر سر راه جاده تفکر وجود دارد و یا ممکن است ایجاد شود فهرست و تشریح شده‌اند. با شناخت این موانع به‌منظور تلاش برای مهار و شاید نابودی آن‌ها در خود و جامعه، راه را برای ترویج تفکر و نیز توجه

جامعه به خلاقیت و طراحی هموار می‌کنیم.

نهایتاً راهکار میان‌بری که می‌تواند ما را در عین وجود برخی مسائلی که با مباحث تفکر و طراحی در کشورمان داریم، در این زمانه، جزو کشورهای فعال در حوزه طراحی قرار دهد، ارائه می‌گردد. پرداختن کامل به این راهکار، خود یک کتاب جداگانه می‌طلبد که اگر عمری باشد، انشاءاً.. آن را به رشته تحریر درخواهم آورد. اما اگر می‌خواهید با سرنخ این راهکار آشنا شوید فصل پنجم یا فصل آخر این کتاب را حتماً مطالعه نمایید.

فصل صفر

آینده را
پیش بینے کنیم
یا بسازیم؟

این کتاب فقط قصد دارد زمینه‌های یک حرکت بلند و سرنوشت‌ساز را برای کشور فراهم سازد. قطعاً یک حرکت عظیم، نیاز به آماده‌سازی‌هایی دارد که امیدوارم این کتاب بتواند در این زمینه نقش اساسی ایفا نماید. بی‌تردید یک کتاب به تنهایی قادر به این کار بزرگ و حیاتی نیست. صاحب‌نظران و اندیشمندان و متخصصان بلندنظر و دلسوز باید این حرکت را حمایت و سازمان‌دهی نمایند. هر کاری که از دستشان برمی‌آید باید از آن دریغ نورزند.

تألیف کتاب‌های مفید و اثربخش، ارائه مقالات کاربردی قوی اما ساده و مؤثر در رسانه‌ها، به‌ویژه وبلاگ‌ها و وبسایت‌ها، برگزاری برنامه‌های مناسب در رسانه ملی، برگزاری همایش‌ها، کارگاه‌ها و کارگروه‌های تخصصی، برگزاری سمینارها و سخنرانی‌ها به‌منظور فرهنگ‌سازی و ترویج این امر در دانشگاه‌ها و سازمان‌ها، و کارهایی بیشتر و گسترده‌تر.

در زندگی روزمره‌مان هر گاه سؤال و یا مسئله‌ای برایمان پیش می‌آید، معمولاً امروزه قبل از آن که کمی در مورد آن فکر کنیم تا راه‌حلی بر اساس فکر و اندیشه و شرایط خودمان برای آن بیابیم، با یک جستجوی ساده در منابع و به‌ویژه در اینترنت، در اغلب موارد جوابی برای آن می‌یابیم و بدتر از همه، آن که، همان جواب را بدون هیچ نقد و اصلاحی به کار می‌گیریم و این یعنی تعطیلی فکر.

مقصود ما این نیست که از منابع ارزشمند موجود دنیا استفاده نکنیم و در وقت و انرژی خود صرفه‌جویی ننماییم. بدیهی است که اگر چنین نکنیم خود، بی‌فکری بالاتری است.

گاهی ما با یک سؤال عمومی مواجهیم که دانستن جواب درست آن، ما را خیلی از نظر تسریع در درک و فهم موضوع و سرعت پیشرفت کار به جلو می‌اندازد. باید این‌گونه سؤالات را پرسید و جوابش را هر چه زودتر دریافت کرد. فکر کردن در مورد چیزی که قبلاً به آن فکر شده و جواب آن وجود دارد و در دسترس همگان است، امر مطلوبی نیست. با وجود این، فرض کنید پاسخ آن سؤال مبتنی بر شرایط و مفروضات خاصی باشد که مناسب شرایط و مفروضات موردنظر ما نیست. اینجاست که ضرورت تفکر دوباره خودنمایی می‌کند. پس، وقتی که حتی جواب سؤال به راحتی در دسترس ماست، بررسی در مورد درستی و یا قابل‌اعتماد بودن و یا مناسب بودن آن جواب برای کار خودمان، نیاز به تفکر دارد.

کارشناس، خبره و فرهیخته کسی نیست که انبوهی از اطلاعات و دانشی را که در آن سوی دنیا تولید شده، در حافظه خود جای دهد و همان‌ها را بدون گذراندن از صافی تفکر خود به دیگران عرضه کند، بلکه این عناوین ارزشمند، شایسته کسانی است که دانش موجود جهان را به درستی کسب می‌کنند و به منابع روز جهان دسترسی دارند و همه این‌ها را برای حل مسائلی که در جامعه خود با آن مواجه هستند و بر اساس شناخت دقیق و عمیقی که از نیازهای جامعه خود دارند با بهره‌گیری از خلاقیت خود به کار می‌گیرند.

«ابداع فکر در درجه اول برای خود آن کسی که ابداع می‌کند دارای فایده است، ولو به نتیجه نرسد. یعنی ذهن او خلاقیت، نشاط و نوآوری پیدا می‌کند. آن وقتی این بهره‌گیری تمام و کامل خواهد شد که به مرحله عمل دربیاید. واقعاً این یکی از کارهای اساسی است.

خیلی از حرف‌هایی که مطرح می‌شود، مثل گویی است که در هوا پرتاب می‌شود و آدم نمی‌فهمد کجا افتاد در حالی که می‌تواند با ارزش باشد. در این سال‌های گذشته خیلی حرف‌های خوب به گوش ما خورده، لکن در عمل، چیزی از آن مشهود نیست. چطور از این‌ها استفاده کنیم؟ اساس قضیه این است. باید یاد بگیریم که چگونه می‌توان از نظراتی که به ذهن افراد می‌رسد استفاده کنیم. مهم این است که بتوان در مصداق‌ها و موارد خاص این کلیات را تجسم بخشید. بعد آن‌ها را به برنامه تبدیل کرد و به عرصه عمل آورد و جنبه میدانی به آن‌ها داد. هنر بزرگ مدیریت این است که بتواند از قطعه قطعه‌های کارساز موجود در یک مجموعه وسیع، یک پیکره واحد درست کند و مورد استفاده قرار دهد.

این مطالب، بخشی از سخنان مقام معظم رهبری بود که درباره اهمیت تفکر و عملی کردن آن‌ها ایراد شده بود.

در فصل پنجم این کتاب به وجود امیدهایی سرنوشت‌ساز برای کشورمان به‌منظور استفاده از فرصت‌های جدید جهانی در حوزه تفکر، خلاقیت و طراحی پرداخته شده است. موضوعی با عنوان تفکر طراحی که چند سالی بیشتر از ظهور آن در دنیا نمی‌گذرد. این رویکرد جدید تفکر بر مبنای رویکرد طراحان به کار طراحی بنا شده است؛ طراحان اندیشیدن. این رویکرد در واقع، یک رویکرد خلاقانه به حل مسائل کسب‌وکار و زندگی است و شما را در خلق و به‌کارگیری راه‌حل‌هایتان یاری می‌کند.

به جهت شباهتی که رویکرد تفکر طراحی با روش حل پازل دارد، من، نام دیگری برای آن گذاشته‌ام: طراحی پازلی. در این باره در فصل پنجم، بیشتر شرح داده‌ام. نام این کتاب هم از این استعاره نشأت گرفته شده است. با مطالعه این کتاب و انجام و پیگیری تمرین‌های تفکر خلاق ارائه‌شده، شما به قابلیت‌های اولیه برای ورود به دنیای گسترده و متنوعی از مهارت‌های طراحی دست پیدا خواهید

کرد. طیف وسیعی که از طراحی محصول گرفته تا طراحی کسب و کار و بسیاری موضوعات جذاب دیگر را در خود جای می‌دهد. توجه فراوان به معیارهای انسانی و نیازهای جسمی، روحی، روان‌شناختی و جامعه‌شناختی انسان، این رویکرد را به‌عنوان یک رویکرد انسان‌مدار در جهان مطرح کرده است. برای آشنایی بیشتر، شما را به مطالعه کتاب الکترونیکی با عنوان «طراحی انسان‌مدار» تألیف نویسنده همین کتاب که از آدرس زیر به‌صورت رایگان قابل دانلود است دعوت می‌کنم.

<http://www.toufighi.com/ebook/Humancentereddesign>

تمرین تفکر خلاق

راهنما

در این کتاب تمرین‌هایی برای تقویت قابلیت‌های تفکر و آشنایی بیشتر شما با رویکردهای مؤثر تفکر خلاق در قالب‌های جداگانه از متن اصلی کتاب ارائه می‌شود. شما می‌توانید بدون نیاز به این‌که مطالب کتاب را به ترتیب دنبال کنید، این تمرین‌ها را انجام دهید. برخی از این تمرین‌ها فردی و برخی از آن‌ها گروهی و به صورت گروه‌های یک یا چند نفره قابل انجام هستند. تمرین‌های گروهی را می‌توانید با همکارانتان در محیط کار، با دوستانتان در یک محفل خودمانی و یا اعضای فامیلتان در یک میهمانی صمیمی انجام دهید. این تمرین‌ها به صورتی طرح‌ریزی شده‌اند که در یک فضای تفریحی و شاد انجام گرفته و در شما و همراهانتان، انگیزه تفکر و خلاقیت را به خوبی فراهم کنند. ما نام دیگری نیز برای این تمرین‌ها می‌گذاریم و آن تفریحات فکری است. برخی از این تمرین‌ها برداشتی از کتاب تام و دیوید کلی (مؤسس شرکت IDEO و مدرسه طراحی استنفورد)^۱ می‌باشند که در شرکت IDEO و مدرسه طراحی استنفورد مورد استفاده قرار می‌گیرند، اما برای استفاده متناسب با شرایط بومی و نیاز و ذائقه مردم کشورمان، بازسازی، غنی‌سازی و برای اثربخشی بیشتر آن‌ها

۱. کتاب creative confidence که اخیراً ترجمه‌ای از آن در ایران بانام "خودباوری در خلاقیت" توسط انتشارات آریانا قلم منتشر شده است.

ساده‌سازی شده‌اند. برخی از این تمرین‌ها نیز از مطالعات و تجربیات نویسنده در سال‌های فعالیت در مراکز تحقیقاتی و دفاتر طراحی سیستمی و توسعه فناوری و تدریس دانشگاهی در داخل کشور حاصل شده‌اند. این تمرینات به گونه‌ای طراحی و ارائه شده‌اند که می‌توانند موضوعات آن‌ها به صورت آزاد توسط خود شما یا گروهتان مشخص شوند. بنابراین، توصیه می‌کنم موضوعاتی را در این تمرین‌ها مطرح نمایید که از نتایج آن‌ها برای بهبود و حتی ایجاد تحول در کسب‌وکار و فعالیت موردعلاقه‌تان استفاده کنید.

اما نگران نباشید. اگر موضوعی با این ویژگی در اختیار ندارید کافی است علائق خود را مرور کرده و یا کمی به اطراف خود با دقت بیشتر نگاهی بیندازید و از چیزی که بیشتر جلب توجه‌تان می‌کند و به آن اهمیت می‌دهید و یا به آن حساس هستید، موضوع جالبی استخراج و سریعاً تمرینتان را شروع کنید. نباید انتخاب موضوع خیلی شما را معطل سازد و مانع انجام تمرین‌هایتان شود. عنوان و سطح موضوع مهم نیست. مهم، تمرین شماست که باید به هر شکل ممکن انجام گیرد. به طور طبیعی شما در ادامه تمرینات، در انتخاب موضوع ماهرتر می‌شوید و انتخاب‌های حرفه‌ای‌تر و مفیدتری خواهید داشت. پس فقط اقدام کنید و از نتایج تمرینات بهره‌مند شوید و از احساس خوبی که امیدواریم برایتان حاصل شود لذت ببرید.

تمرین تفکر خلاق - ۱

عنوان: تفکر واگرا

تکنیک: نقشه ذهنی

لوازم: کاغذ A3 و قلم

اقدامکها

- در وسط کاغذ دایره‌ای بکشید و موضوعتان را داخل آن بنویسید.
- حول و حوش موضوع بگردید و چند نکته اصلی مرتبط با آن پیدا کنید. به تعداد این موارد، چند شافه اطراف موضوع اصلی بکشید و آن‌ها را در کنار شافه‌ها یادداشت کنید. اگر هر یک از این موارد، خودش یک سرشافه برای ریزتر شدن می‌باشد، در صورت تمایل می‌توانید به سلیقه خود، دور آن یک شکل، مثلاً مستطیل یا بیضی، بکشید. بهتر است برای هر شافه، رنگ خاصی در نظر بگیرید تا هم بهتر شافه‌ها را از همدیگر تشخیص دهید و هم کمی به نشاط کاری شما کمک نماید.

- این نشاط البته منجر به باز شدن بیشتر ذهن و ترغیب شدن به تراکم کار می‌شود. در ترسیم شافه‌ها توصیه می‌شود اولین شافه را از گوشه بالای سمت

راست کاغذ ترسیم کنید و به صورت ساعت‌گرد آن را ادامه دهید. برای ذکر نکات ریزتر به دنبال ایده‌ها و نکات جالب باشید و با دنبال کردن شافه از مرکز کاغذ دور شوید. نکات ریزتر را می‌توانید به صورت شعاعی و یا ردیفی، به ترتیب از بالا به پایین در انتهای شافه منظور کنید.

- اگر به نظر می‌رسد شافه‌های ترسیمی شما برای این صفحه کفایت نمی‌کند و هنوز می‌توانید ادامه دهید، خودتان را به این صفحه محدود نکنید. سعی کنید از دل این نکات، یک موضوع جدید پیدا کرده و برای آن، یک صفحه مستقل دیگر در نظر بگیرید.

نکاتی برای توجه بیشتر

- در ابتدا، معمولاً مطالب کلیشه‌ای هستند. نگران نباشید. هر چه در شافه‌ها به جلو تر می‌روید ذهن‌تان هم بازتر می‌شود و به نکات جدید و جالب‌تری هدایت می‌شوید که به هیچ وجه در تصور اولیه‌تان جای نمی‌گرفت. برای بروز خلاقیت بیشتر، می‌توانید به جای نوشتن عبارات در هر جای نقشه از تصاویر یا طرح‌های شماتیک بهره بگیرید.

- موضوع برایتان سافت‌ریافته می‌شود و می‌توانید هم به یک دید کلی از مضمون موضوع دست پیدا کنید و هم جزئیات را در هر زمینه ملاحظه نمایید. هر شافه‌ای را که فواستید و علاقه‌مند بودید می‌توانید با اشتیاق ادامه دهید. در صورت نیاز از برگه‌ای دیگر استفاده کرده و نقشه ذهنی دیگری برای موضوع جدید مورد علاقه‌تان تهیه کنید.

- یک بار از انتهای شافه‌ها به سمت مرکز یا موضوع اصلی حرکت کنید. توبه داشته باشید در این مسیر، چه ایده و یا الگویی ممکن است برایتان آشکار شود. - بهترین نکات و ایده‌های نقشه ذهنی را فهرست کنید و آن را به ترتیب

اهمیت و اولویت مرتب نمایید.

- از این تکنیک می‌توانید برای نوشتن یک مقاله یا گزارش و حتی یک کتاب و یا متن سفرنامی خود استفاده کنید. می‌توانید برای یافتن بهترین ایده طراحی محصولات یا فرمات جدیدی حول موضوع مورد نظرتان به این تکنیک متوسل شوید. هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی هم از مواردی است که استفاده از این تکنیک به شما کمک فوپی می‌کند.

- یکی از موارد دیگری که فیلی مفید واقع می‌شود و خود من فیلی از آن استفاده کرده‌ام^۴، فاصله‌سازی کتاب‌ها یا مقالات است. با این کار می‌توانید به سرعت و با راحتی زیاد مطالب را دوباره مرور کنید و بیشتر و بهتر مطالب را به حافظه بلندمدت خود بسپارید. این تکنیک، ترس شما از شروع را بسیار کاهش می‌دهد و اگر احساس می‌کنید ذهنتان بسیار مفرد و بسته شده است از این تکنیک هتماً بهره بگیرید تا ذهنتان را به طور چشمگیری به سرعت باز و واگرا نمایید.

- برای علاقه‌مندان کار با رایانه یا گوشی هوشمند، نرم‌افزارهایی نیز موجود است که از آن جمله می‌توان به ایکس مایند^۱، فری مایند^۲، و آی مایندمپ^۳ اشاره نمود. با وجود این، من کار با کاغذ و قلم یا ماژیک را ترجیح می‌دهم.

1. Xmind
2. FreeMind
3. IMindMap

برای تهیه کتاب یا
نسخه الکترونیکی
کامل آن می‌توانید به
سایت نویسنده کتاب

www.toufighi.com

مراجعه فرمایید و از
دهها مقاله و مطالب
رایگان سایت نیز
بهره‌مند شوید.